

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ВНЗ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

*Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира
Винниченка*

Шаховська Анастасія

(Кропивницький)

Постановка проблеми. Проект Постанови Верховної Ради України «Про концепцію переходу України до сталого розвитку» наголошує, що нагальною потребою країни сьогодні є перехід суспільства до сталого розвитку, який передбачає собою здійснення комплексу взаємоузгоджених управлінських, економічних, соціальних, освітніх, екологічних заходів, спрямованих на зміну системи суспільних відносин на засадах довіри, толерантності, колегіальності, консенсусу, морально–етичних цінностей, якісного життєвого середовища, національних джерел духовності [1]. Науковці вважають, що освіта має бути початковим елементом трансформації суспільства до сталого розвитку, який буде забезпечувати потреби людства у можливостях втілювати свої уявлення про такий розвиток у реальність. Вона повинна надавати не тільки наукові й технічні знання, а й забезпечувати необхідну мотивацію, пояснювати і здійснювати соціальну підтримку для формування навичок та їх використання [2]. Актуальною проблемою освіти наразі є проблема підвищення рівня професійної компетентності майбутнього вчителя, який здатний впроваджувати нові технології в процес навчання та виховання, генерувати нові ідеї та втілювати їх в життя.

Аналіз актуальних досліджень Низка вчених серед яких: Зязюн І., Коберник О., Кремінь В., Отич О., Пометун О., Садовий М., Ткачук С., Трифонова О., Тхоржевский Д. та інші [3, 4, 5, 6] приділяють свою увагу питанню професійної підготовки кваліфікованого фахівця, зокрема проблеми формування професійної компетентності майбутнього педагога.

Метою дослідження є визначення й обґрунтування теоретичних основ професійної компетентності студентів ВНЗ в умовах сучасної освіти.

Для досягнення поставленої мети нами були використані такі **методи дослідження**: аналіз психолого–педагогічної та науково–методичної літератури, узагальнення педагогічного досвіду з проблем формування професійної компетентності майбутніх вчителів.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні в державних документах компетентність розглядається з кількох позицій: як готовність майбутнього вчителя виконувати свої професійні обов'язки відповідно до сучасних вимог теорії і практики, як знання та досвід діяльності в педагогічній галузі та як обізнаність молодого вчителя у фаховій сфері.

Компетентність – це інтегральна характеристика особистості, яка визначає її здатність вирішувати проблеми та типові завдання, що виникають у реальних життєвих ситуаціях, у різних сферах діяльності на основі використання знань, навчального й життєвого досвіду та відповідно до засвоєної системи цінностей.

Як зазначає Отич О. професійно–педагогічна компетентність — це сформована в процесі учіння і розвинена в ході професійної дії, інтегративна якість педагога, утворена системою ключових, загальних і спеціальних компетенцій, які є сукупністю професійно значущих знань, умінь, навичок, ставлень, досвіду, критичних поглядів, оцінок і властивостей, що забезпечують успішну реалізацію педагогічної дії.[3]

До змісту професійної компетентності Зязюн І. включає знання предмета, методики його викладання, педагогіки й психології та рівень розвитку професійної самосвідомості, індивідуально–типові особливості й професійно значущі якості [4,С. 34]. Ефективність процесу формування професійної компетентності майбутнього вчителя в системі ступеневої підготовки (молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр) залежатиме від повноти реалізації усіх його складових.

Умовами успішного формування професійної компетентності є: формування світогляду та спрямованості особистості, на основі яких відбувається засвоєння студентами знань і умінь; розвиток професійних здібностей та професійно значущих рис особистості в контексті набуття педагогічного досвіду; індивідуально–диференційований підхід до студентів у навчальному процесі. Конкретними шляхами формування професійної компетентності майбутніх учителів є:

- Вирішення питання проблематики професійно–педагогічної компетентності шляхом включення його навчальних планів підготовки спеціалістів на різних освітньо–кваліфікаційних рівнях;
- Проведення науково–практичних конференцій та семінарів, з актуальних проблем формування професійних компетентностей;
- Створення експериментальних центрів, лабораторій для опрацювання питань виховних інновацій, шляхом розповсюдження передового досвіду кращих педагогічних працівників;
- Науково–методичне забезпечення підготовки педагогів, соціальних працівників, психологів вищих навчальних закладів з урахуванням основних видів компетенцій майбутніх спеціалістів;
- Розробка й запровадження нових методик навчання та виховання з метою формування конкурентоспроможного працівника освітньої галузі.
- Корегування та узгодження змісту освіти, навчальних планів та програм з метою орієнтації на основні компоненти професійно–педагогічної компетентності студентів ВНЗ.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо у реалізації вище зазначених шляхів формування професійної компетентності студентів ВНЗ, що на нашу думку, дозволить забезпечити підготовку нового якісного покоління педагогів.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Проект Постанови Верховної Ради України «Про концепцію переходу України до сталого розвитку» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [Www. rada. gov. Ua](http://www.rada.gov.ua)
2. Кудін А. В., Левківський А. М., Степаненко С. М., Тимошенко Н. І., Шинкарук В. Д. Освіта для сталого розвитку / А. В.Кудін, А. М.Левківський, С. М.Степаненко, Н. І.Тимошенко, В. Д.Шинкарук // Україна сталий розвиток. – 2007.
3. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи : підручник / О. М. Отич. — Кіровоград : Імекс–ЛТД, 2014. — 208 с
4. Педагогічна майстерність : підруч. / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. — К. : Вища школа, 1997. — 349 с
5. Садовий М.І. Підготовка вчителів технологій з використанням синергетичного підходу / М.І. Садовий, О.М. Трифонова // Зб. наук. пр. Кам.–Под. нац. ун–ту імені Івана Огієнка – Серія: Педагогічна. – Кам.–Под., 2014. – Вип. 20: Управління якістю підготовки майбутнього вчителя фізико–технологічного профілю. – С. 53–55.
6. Трифонова О.М. Взаємозв'язки принципів науковості та наочності в умовах кредитно–модульної системи навчання квантової фізики студентів вищих навчальних закладів: дис. ... канд пед. наук: 13.00.02 / Трифонова Олена Михайлівна. – Кіровоград, 2009. – Т. 1. – 216 с.; Т. 2: Додатки. – 301 с.